

SABIEDRISKO
PAKALPOJUMU
REGULĒŠANAS
KOMISIJA

KONSULTĀCIJU DOKUMENTS

par elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodiku

2020.gada 23.aprīlis
Rīga

Ūnijas iela 45
Rīga, LV-1039
Latvija

T: +371 67097200
F: +371 67097277
E: sprk@sprk.gov.lv

www.sprk.gov.lv

Satura rādītājs

I Konsultāciju dokumenta kopsavilkums.....	3
II Normatīvā akta projekta izstrādes nepieciešamība	3
1) Pamatojums.....	3
2) Sabiedrības mērķgrupas, kuras tiesiskais regulējums ietekmē vai varētu ietekmēt	9

Pielikumā: Lēmuma projekts "Elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodika".

I Konsultāciju dokumenta kopsavilkums

Konsultāciju dokumenta mērķis ir informēt sabiedrību un uzzināt ieinteresēto personu viedokli par Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas (turpmāk – Regulators) lēmuma projektu “Elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodika” (turpmāk – Metodikas projekts).

Saskaņā ar Enerģētikas likuma 15.panta 1.¹daļu un Elektroenerģijas tirgus likuma 16.panta pirmo daļu elektroenerģijas pārvades sistēmas operators sniedz elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumus par Regulatora noteiktajiem tarifiem vai par tarifiem, ko noteicis elektroenerģijas pārvades sistēmas operators saskaņā ar Regulatora noteikto tarifu aprēķināšanas metodiku, ja ir saņemta Regulatora atļauja. Likuma “Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” 9.panta pirmās daļas 2.punkts noteic, ka Regulators nosaka tarifu vai tarifu augšējās robežas aprēķināšanas un noteikšanas metodiku, kā arī tarifu vai tarifu augšējās robežas piemērošanas kārtību, ja nozares speciālie likumi neparedz citus tarifu noteikšanas principus.

Metodikas projekts sagatavots, ievērojot nepieciešamību vienādot enerģētikas nozares sistēmas operatoru sniegto pakalpojumu tarifu aprēķināšanas pieeju un veicināt efektīvu pakalpojuma sniegšanu. Metodikas projekta plānotais spēkā stāšanās laiks – 2020.gada 28.maijs.

Priekšlikumus un komentārus par Metodikas projektu lūdzam Regulatoram iesniegt rakstveidā, kā arī elektroniskā formā, nosūtot tos uz elektroniskā pasta adresi sprk@sprk.gov.lv, līdz **2020.gada 11.maijam**.

Regulatora sagatavotais Metodikas projekts ir pievienots šā dokumenta pielikumā.

II Normatīvā akta projekta izstrādes nepieciešamība

1) Pamatojums

1.1. Tarifu noteikšanas pieejas maiņa

Metodikas projekts sagatavots saistībā ar enerģētikas nozares pakāpenisku pāreju uz tarifu noteikšanu, ievērojot *ieņēmumu griestu* pieeju. Regulatora 2015.gada 26.februāra lēmumā Nr.1/6 “Elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodika” (turpmāk – Spēkā esošā metodika) ietvertā tarifu noteikšanas pieeja raksturojama kā hibrīda pieeja, primāri balstoties uz *izmaksas plus* tarifu noteikšanas pieeju, papildus iestrādājot vienkāršus efektivitātes stimulus attiecībā uz izmaksu samazināšanu. *Ieņēmumu griestu* pieeja jau tiek piemērota dabasgāzes pārvades sistēmas operatora un elektroenerģijas sadales sistēmas operatoru tarifu noteikšanai. Šogad šādu pieeju plānots ieviest arī dabasgāzes sadales sistēmas pakalpojumu un dabasgāzes uzglabāšanas sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodikās. *Ieņēmumu griestu* pieeju raksturo paredzams un stabils tarifs, uz darbības optimizāciju vērsta uzņēmumu pārvaldība un plašākas iespējas stimulējošu regulācijas mehānismu piemērošanai.

Pirms Metodikas projekta izstrādes Regulators ir iepazinies ar citu valstu pieredzi. Kopumā no 20 apskatītajām Enerģētikas regulatoru reģionālās asociācijas dalībvalstīm 14 valstīs elektroenerģijas pārvades sistēmas operatoriem tiek piemērotas “stimulējošās tarifu noteikšanas metodes” – *ieņēmumu griestu pieeja*, *cenās griestu pieeja* vai *hibrīda pieeja*. Pārējās valstīs tiek piemērota *izmaksas plus* pieeja. Minēto pieeju raksturojums iekļauts 1.tabulā.

1.tabula.

Tarifu noteikšanas pieeja	Piemērojošo valstu skaits	Īss raksturojums
Ieņēmumu griestu pieeja	6	Atļauto ieņēmumu griestu pieeja balstās uz atļauto ieņēmumu noteikšanu regulatīvajam periodam. Perioda laikā tiek uzskaitītas ieņēmumu un izdevumu novirzes un ierobežota to ietekme uz nākamo regulatīvo periodu.
Cenas griestu pieeja	4	Sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķinos, izmantojot cenu griestu pieeju, tiek nofiksēts atļauto ieņēmumu līmenis noteiktam regulatīvajam periodam un ikgadēji tiek pārskatīti elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifi, ņemot vērā aktuālo inflācijas līmeni.
Hibrīda pieeja	4	Hibrīda pieeja parasti tiek piemērota pārejas periodā pirms stimulējošas tarifu noteikšanas pieejas pilnīgas ieviešanas.
Cita (nestimulējoša)	6	Tiek vērtēta komersanta izmaksu pamatotība, taču netiek iestrādāti tā darbību optimizējoši stimuli. Izmaksu un ieņēmumu novirzes tiek noteiktas līdz ar jaunu tarifu projektu vērtēšanu un šo noviržu uzkrājumi var radīt būtiskas tarifu svārstības.

Izvērtējot abu iespējamo regulēšanas metožu priekšrocības un trūkumus, Regulators konstatēja, ka, ņemot vērā pašreizējās enerģētikas nozares sistēmas operatoru sniegto pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodikas un apstākli, ka daļa no pārvades sistēmas operatora izmaksām ir nekontrolējamas, proti, nav atkarīgas no pārvades sistēmas operatora (elektroenerģijas zudumu cena, inflācijas izmaiņas u.c.), piemērotākā stimulējošas tarifu noteikšanas pieeja ir atļauto ieņēmumu griestu metode ar atļauto ieņēmumu iespējamo pārskatīšanu. Šāda pieeja nodrošinās tarifu stabilitāti regulatīvā perioda ietvaros, jo vienu nekontrolējamo izmaksu pieaugumu var kompensēt ar citu nekontrolējamo izmaksu samazinājumu, līdz ar to neradīsies nepieciešamība pārskatīt tarifus. Savukārt, izmantojot cenu griestu metodi, katru gadu tiktu pārskatītas tarifu vērtības atbilstoši inflācijas līmenim, neņemot vērā iespējamo izmaksu samazinājumu izmaksu grupās.

Ietekmes izvērtējums: izmaiņas tarifā pēc būtības no minētās pieejas maiņas nav sagaidāmas.

1.2. Tarifu struktūras tuvināšana izmaksu struktūrai

Attiecībā uz tarifu struktūru un tarifu tuvināšanu patiesajām izmaksām, izstrādājot Metodikas projektu, veikti divi precizējumi attiecībā uz izmaksu un tarifu struktūras tuvināšanu – sekojot Elektroenerģijas tirgus likumā noteiktajam, kā arī grozījumiem, kas veikti elektroenerģijas sadales sistēmas operatora tarifu metodikā 2019.gadā, Metodikas projektā nepārprotami iestrādāta elektroenerģijas ražotāju dalība pārvades izmaksu segšanā, kā arī precizēts izmaksu pozīciju dalījums starp elektroenerģijas pārvades pakalpojuma tarifu un jaudas uzturēšanas pakalpojuma tarifu.

Elektroenerģijas tirgus likuma 1.panta otrās daļas 18.punkts nosaka, ka elektroenerģijas tirgus dalībnieki ir elektroenerģijas ražotāji, tirgotāji, agregatori un galalietotāji, kas darbojas elektroenerģijas tirgū saskaņā ar brīvprātīgas līdzdalības principu. Savukārt šā likuma 5.panta otrā daļa nosaka, ka visiem tirgus dalībniekiem ir tiesības elektroenerģijas transportēšanai izmantot pārvades sistēmu par Elektroenerģijas tirgus likumā un likumā "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" paredzētajā kārtībā noteiktajiem pārvades sistēmas pakalpojumu

tarifiem. Ņemot vērā, ka elektroenerģijas ražotāji saražotās elektroenerģijas transportēšanai izmanto elektroenerģijas pārvades sistēmu, Metodikas projekts paredz, ka turpmāk elektrotīkla uzturēšanas izmaksu segšanā piedalās visi pārvades sistēmas lietotāji, tajā skaitā elektroenerģijas ražotāji atbilstoši to pieslēguma uzstādītajai jaudai. Vērtējot tarifu elektroenerģijas ražotājiem, jāņem vērā Eiropas Komisijas 2010.gada 23.septembra Regulas Nr.838/2010, ar ko nosaka pamatnostādnes par pārvades sistēmu operatoru savstarpējo kompensāciju mehānismu un kopējo regulatīvo pieeju pārvades maksu noteikšanai (turpmāk – Regula Nr.838/2010) noteiktais regulējums. Vienlaikus ir pamats ņemt vērā arī Eiropas Energoregulatoru sadarbības aģentūras 2014.gada 15.aprīļa dokumentā *Opinion of the agency for the cooperation of energy regulators on the appropriate range of transmission charges paid by electricity producers*¹ (turpmāk – Aģentūras viedoklis) noteikto. Ņemot vērā Regulas Nr.838/2010 pielikuma B daļas 1. un 3.punktu, kā arī Aģentūras viedokli, vidējā pārvades maksas vērtība gadā, ko maksā ražotāji, nepārsniedz 0,5 EUR/MWh. Attiecīgi, nosakot maksu par jaudas uzturēšanas pakalpojumu elektroenerģijas ražotājiem, jāņem vērā ne tikai attiecīgās lietotāju grupas jaudas uzturēšanas pakalpojuma tarifa aprēķins, bet arī Regulas Nr.838/2010 noteiktais pārvades sistēmas izmaksu ierobežojums.

Otrs precizējums, lai tuvinātu tarifu struktūru patiesajai izmaksu struktūrai, ir atteikšanās no Spēkā esošajā metodikā iekļautās normas par izmaksu attiecināšanas koeficientu, tādējādi panākot, ka elektroenerģijas pārvadīšanas tarifs un tarifs pārvades jaudas uzturēšanai un attīstīšanai būs atbilstošs to veidojošo izmaksu īpatsvaram kopējās pārvades sistēmas operatora izmaksās. Spēkā esošajā metodikā 34% no šīm izmaksām tika attiecinātas uz elektroenerģijas pārvades pakalpojumu, savukārt 66% no šīm izmaksām tika attiecinātas uz jaudas uzturēšanas pakalpojumu.

Ietekmes izvērtējums: minēto izmaiņu (gan struktūras, gan ražotāju tarifs) rezultātā kopējās izmaksas sadales operatoriem varētu sarukt par 3%, tieši pārvades sistēmai pieslēgto galalietotāju tarifs varētu samazināties par 15%, savukārt pārvades sistēmai pieslēgto elektroenerģijas ražotāju kopējās izmaksas nepārsniegtu ~2,5 milj. EUR.

1.3. Izmaiņas elektroenerģijas pārvades sistēmas operatora darbībā

Trešais būtiskais faktors Metodikas projekta pilnveidē ir nepieciešamība elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodiku pielāgot darbības formai, kādā turpmāk plāno strādāt elektroenerģijas pārvades sistēmas operators (turpmāk – pārvades sistēmas operators). Ministru kabineta 2019.gada 8.oktobra sēdē tika nolemts atbalstīt pārvades sistēmas operatora īpašumtiesību modeļa "Pilnīga īpašumtiesību nodalīšana" ieviešanu līdz 2020.gada 1.jūlijam.² Savukārt saskaņā ar Ministru kabineta 2019.gada 17.decembra sēdē nolemto līdz 2020.gada 31.decembrim paredzēta elektroenerģijas sistēmas īpašnieka akciju sabiedrības "Latvijas elektriskie tīkli" reorganizācija, pievienojot šo komercsabiedrību akciju sabiedrībai "Augstsprieguma tīkls".³ Tātad paredzams, ka līdz 2020.gada beigām pārvades sistēmas operators savā īpašumā pārņems visus elektroenerģijas pārvades sistēmas aktīvus, kurus pārvades sistēmas operators pašreiz nomā no akciju sabiedrības "Latvijas elektriskie tīkli". Metodikas projektā noteikts, ka elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifi tiks aprēķināti pēc tam, kad pārvades sistēmas operators savā īpašumā būs pārņēmis elektroenerģijas pārvades sistēmas aktīvus, vienlaikus nosakot pārejas noteikumus līdz brīdim, kad tas notiks.

¹https://www.acer.europa.eu/Official_documents/Acts_of_the_Agency/Opinions/Opinions/ACER%20Opinion%2009-2014.pdf

² 2019.gada 8.oktobra sēdes protokola Nr.46 38.§ "Informatīvais ziņojums "Par Direktīvā 2009/72/EK noteikto prasību elektroenerģijas pārvades sistēmas operatora nodalīšanai ieviešanas pārvērtēšanu"" 2. un 3.punkts

³ 2019.gada 17.decembra sēdes protokola Nr.59 75.§ "Informatīvais ziņojums "Par akciju sabiedrības "Augstsprieguma tīkls" līdzdalības uzsākšanu akciju sabiedrībā "Latvijas elektriskie tīkli""

Papildus jāņem vērā, ka saskaņā ar likuma "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem" 2020.gada 13.februāra grozījumiem, kas stājās spēkā 2020. gada 11. martā, Regulatoram ir tiesības likumā noteikto funkciju veikšanai noteikt sabiedrisko pakalpojumu sniedzējam prasības izmaksu, pamatlīdzekļu vērtības un ieguldījumu uzskaites kārtošānai un organizācijai (26.panta trešā daļa). Ievērojot plašās diskusijas saistībā ar kapitāla atdeves likmes metodikas grozījumiem 2019.gada vasarā, Regulators izvērtē iespējas izstrādāt starp regulējamām nozarēm saskaņotu pieeju regulējamās aktīvu bāzes uzskaites principiem ar mērķi nodrošināt aktīvu vērtības izmaiņas laikā izsekojamību. Šādas prasības, līdzīgi kā kapitāla atdeves likmes metodika, būtu kā papildinošs regulējums tarifu metodikām.

Ietekmes izvērtējums: lai gan metodiski pieeja mainās būtiski, gala rezultātā kapitāla izmaksas darbības organizācijas pārmaiņa būtiski neietekmēs elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifus. Attiecībā uz pārvades izmaksām būtiskāka loma būs lielo infrastruktūras projektu iekļaušanai regulējamo aktīvu bāzē (regulējamo aktīvu bāzes pieaugums līdz 14%) un 2019.gadā veiktās izmaiņas kapitāla atdeves likmes aprēķināšanā un piemērošanā, kas diferencē piemērojamo likmi atbilstoši aktīvu vērtības pārskatīšanas praksei regulējamās nozarēs.

1.4. Pārskats par Metodikas projektā iekļautajiem metodiskajiem risinājumiem

1.4.1. Regulatīvais periods un regulatīvais rēķins

Metodikas projekts paredz ieviest tādus terminus kā "regulatīvais periods", "tarifu periods", "regulatīvais rēķins", "atļautie ieņēmumi", "plānotie ieņēmumi", kā arī precizēt terminus, kas jau ir ietverti Spēkā esošajā metodikā.

Spēkā esošās metodikas ietvars paredz, ka pārvades sistēmas operatoram ir tiesības noteikt pārvades sistēmas pakalpojumu tarifus laika periodam, kas nepārsniedz piecus gadus, vienlaikus nenosakot konkrētu tarifu pārskata cikla ilgumu. Metodikas projekts paredz, ka turpmāk regulatīvā perioda ilgums (periods, kuram tiek noteikti atļautie ieņēmumi) būs no diviem līdz pieciem gadiem un tarifu perioda ilgums būs viens gads, kas pārvades sistēmas operatoram un sistēmas lietotājiem radīs pārskatāmāku un prognozējamāku darbības vidi. Regulatīvā perioda ilgums ir cieši saistīts ar stimulējošo regulēšanas elementu ieviešanu. Pārvades sistēmas operatora investīcijas efektivitātes pasākumos atmaksājas ilgākā laika posmā, līdz ar to nav ekonomiska pamata ieviest efektivitātes pasākumus, ja regulatīvais periods ir viens vai divi gadi. Pārvades sistēmas operators vienlaikus ar tarifu projektu iesniedz pamatojumu tarifu aprēķinā izmantotajam regulatīvajam periodam un nepieciešamības gadījumā arī tarifu periodam.

Metodikas projekts paredz, ka atļautie ieņēmumi tiek noteikti visam regulatīvajam periodam un paliek nemainīgi visā regulatīvajā periodā. Ja regulatīvajā periodā ir vairāki tarifu periodi, atļautie ieņēmumi var mainīties tikai tad, ja:

1. mainās uz tarifu periodu attiecināmās elektroenerģijas zudumu izmaksas, kas tieši atkarīgas no elektroenerģijas cenu izmaiņām elektroenerģijas biržā;
2. faktiskais inflācijas apmērs atšķiras no plānotā inflācijas apmēra tarifu aprēķinā;
3. neizpildās ieņēmumu prognoze, mainoties plānotajiem pārvadītās elektroenerģijas apjomiem un uzstādītajām jaudām;
4. starpība starp plānoto un faktisko ieņēmumu un izdevumu saldo par kompensācijām par tranzīta plūsmām atšķiras no plānotā saldo apmēra tarifu aprēķinā.

Nemot vērā, ka Metodikas projektā paredzēts ieviest regulatīvo periodu, kas pārsniedz vienu gadu, pārvades sistēmas operatoram ir jāplāno gan ieņēmumi, gan izmaksas ilgākam laika periodam. Metodikas projektā paredzēts ieviest regulatīvo rēķinu, kura mērķis ir nodrošināt

pārvades sistēmas operatoram iespēju atgūt starpību starp plānotajiem un faktiski gūtajiem ieņēmumiem, kā arī izmaksām. Metodikas projekts paredz, ka regulatīvajā rēķinā katra gada beigās uzskaita faktisko ieņēmumu un izdevumu starpību, salīdzinot ar plānotajiem ieņēmumiem un izdevumiem. Ja starpība (regulatīvā rēķina atlikums) pēc kalendārā gada beigām ir negatīva un veido vairāk nekā vienu procentu un nepārsniedz trīs procentus no kalendārā gada plānotajām ekspluatācijas izmaksām, pārvades sistēmas operatoram tiek dota iespēja atgūt kalendārā gadā negūtos ieņēmumus pēc viena kalendārā gada, savukārt gadījumos, ja regulatīvā rēķina atlikums ir negatīvs un pārsniedz trīs procentus, regulatīvā rēķina daļu, kas nepārsniedz trīs procentus pārvades sistēmas operators var atgūt pēc viena kalendārā gada, bet regulatīvā rēķina daļu, kas pārsniedz trīs procentus, pārceļ uz aiznākamo gadu. Šāds ierobežojums nepieciešams, lai izvairītos no strauja tarifu kāpuma. Ja pārvades sistēmas operators kalendārā gadā faktiski ir guvis lielākus ieņēmumus, nekā plānots tarifu aprēķinā, pēc viena kalendārā gada par papildus gūto ieņēmumu daļu, kas pārsniedz vienu procentu no ekspluatācijas izmaksām, tiks samazinātas nākamā tarifu pārskata cikla izmaksas, kā rezultātā tiks samazināti tarifi, par kuriem norēķinās elektroenerģijas pārvades sistēmas lietotāji.

Lai nodrošinātu elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu stabilitāti, Metodikas projekts paredz, ka gadījumos, ja regulatīvā perioda ietvaros pārvades sistēmas operators lūgs noteikt vairākus tarifu periodus, elektroenerģijas pārvades sistēmas operators regulatīvā rēķina atlikumu atgūs, sākot ar trešo kalendāro gadu (trešo tarifu periodu) jeb vienu gadu pēc kalendārā gada beigām, kad regulatīvajā rēķinā tika uzskaitīta faktisko un plānoto ieņēmumu un izdevumu starpība. Pirmajā tarifu periodā uz regulatīvo rēķinu būs vismazākā ietekme, jo pirmā gada izmaksu prognoze ir visprecīzākā ar vismazākajām iespējamām novirzēm. Pārējo tarifu periodu izmaksu prognozes, kas saistītas ar inflācijas līmeņa, elektroenerģijas cenas izmaiņām un starpības starp plānoto un faktisko ieņēmumu un izdevumu saldo par kompensācijām par tranzīta plūsmām, nav iespējams precīzi prognozēt, līdz ar to plānotās izmaksas var atšķirties no tarifu projektā plānotajām. Elektroenerģijas cenu var ietekmēt gan laika apstākļi, gan dabasgāzes cena un citi faktori, savukārt inflācijas līmeni var ietekmēt ekonomiskās situācijas izmaiņas Latvijā un pasaulē.

1.4.2. Pārslodzes ieņēmumu izlietojuma regulējums

Saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2019.gada 5.jūnija regulas Nr.2019/943 19.pantu visus uzkrātos pārslodzes ieņēmumus, kuri rodas starpsavienojuma jaudu piešķiršanas rezultātā un kurus nevar efektīvi izmantot piešķirtās jaudas faktiskās pieejamības nodrošināšanā un starpsavienojumu jaudas saglabāšanā vai uzlabošanā, var izmantot kā ieņēmumus, ko valsts regulatīvās iestādes ņem vērā, apstiprinot pārvades tarifu aprēķina metodiku un nosakot pārvades tarifus. Regulatīvās iestādes var izvēlēties veidu, kā tarifu samazināšana tiek sasniegta – minētos ieņēmumus var izlietot, tos tieši attiecinot uz nākamo regulatīvo periodu, vai arī izlietot kā finansējumu jaunu aktīvu izveidei.

Lai salīdzinātu kopējos ieguvumus no pārslodzes ieņēmumu izlietošanas veidiem, sagatavots matemātisks piemērs, salīdzinot divus scenārijus, par bāzi ņemot pārslodzes ieņēmumu apjomu 10 milj. EUR (2.tabula).

2.tabula.

Pārslodzes ieņēmumu izmantošanas veids	Tarifa samazinājums uz 2021.gadu	Kopējais tarifu samazinājums	Kopējais tarifu samazinājums (pašreizējā neto vērtība)
Attiecinot uz <u>3 gadu</u> regulatīvo periodu	3,3 milj. EUR	10 milj. EUR	9,8 milj. EUR

Ieguldīt 40 gadus kalpojošā aktīvā	581 tūkst. EUR	35 milj. EUR	22,7 milj. EUR
------------------------------------	----------------	--------------	----------------

Ņemot vērā iepriekš minēto, Metodikas projektā iestrādāts mehānisms, kas nosaka, kā turpmāk pārvades sistēmas operators varēs izmantot pārslodzes ieņēmumus kā papildu ieņēmumus pārvades tarifu samazināšanai. Paredzēts, ka pārslodzes ieņēmumi tiks izmantoti jaunu pamatlīdzekļu iegādes vai izveides finansēšanai, kas ilgtermiņā nodrošinās kapitāla izmaksu samazinājumu.

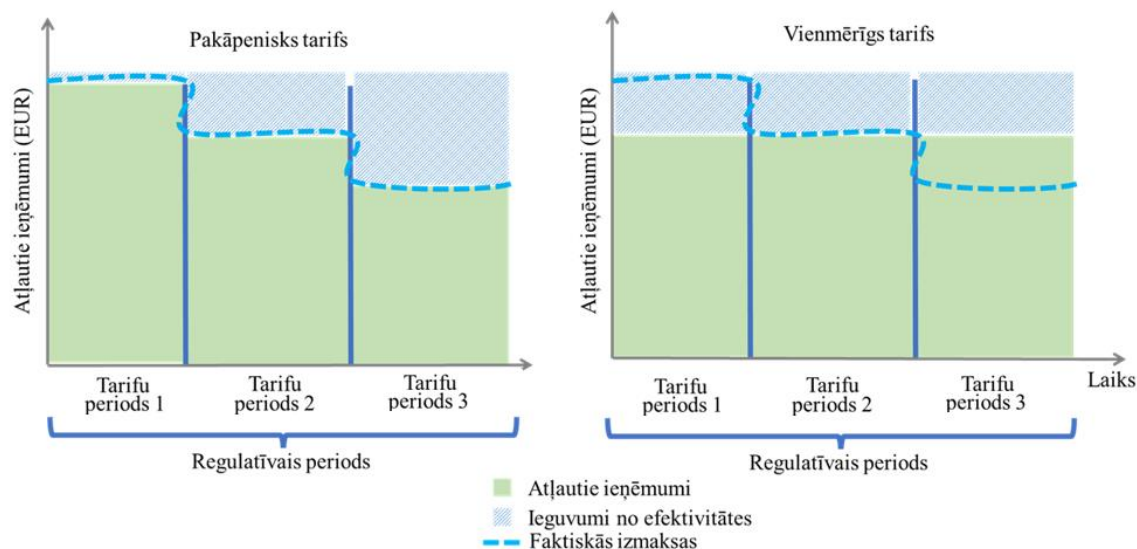
1.4.3. Darbības efektivitātes koeficients

Regulators, ņemot vērā Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas un Valsts kontroles ieteikumus, Metodikas projektā iestrādājis stimulējošās regulācijas elementus, lai veicinātu pārvades sistēmas operatora efektīvāku darbību.

Izstrādājot Metodikas projektu, Regulators apzināja Enerģētikas regulatoru reģionālajā asociācijā ietilpstošo Eiropas Savienības dalībvalstu, kā arī citu Eiropas Savienības dalībvalstu praksi izmaksu efektivitātes koeficienta (turpmāk – efektivitātes koeficients) noteikšanā elektroenerģijas pārvades sistēmas operatoriem un secināja, ka 2019.gadā efektivitātes koeficients bija noteikts 20 Eiropas Savienības dalībvalstīs (Lietuvā, Čehijā, Somijā, Zviedrijā un citās valstīs). Efektivitātes koeficients lielākajai daļai dalībvalstu noteikts robežās no viena līdz diviem procentiem. Zemākā noteiktā likme ir nulle procenti (Somijā) un augstākā likme – divi procenti (Portugālē). Eiropas Savienības dalībvalstīs neizmanto vienotu pieeju efektivitātes koeficienta noteikšanā. Daudzās dalībvalstīs, nosakot efektivitātes koeficientu, tiek izmantoti starptautiski salīdzinoši pētījumi, kā arī nozares produktivitātes, inflācijas, algu izmaiņu un citi rādītāji. Nosakot efektivitātes koeficientu, tiek ņemts vērā arī pārvades sistēmas operatora viedoklis un tā pamatojums.

Metodikas projekts nosaka, ka Regulators tarifu projekta izvērtēšanas ietvaros, ņemot vērā salīdzināmus Eiropas Savienības un Latvijas enerģijas pārvades sistēmas operatoru efektivitātes rādītājus, kā arī inflācijas, atalgojuma izmaiņu prognozes regulatīvajam periodam un citus pamatotus, objektīvus rādītājus, var noteikt efektivitātes koeficientu regulatīvajam periodam. Nosakot efektivitātes koeficientu, Regulators ņem vērā pārvades sistēmas operatora sniegto viedokli par efektivitātes koeficienta apmēru un iespējamo ietekmi uz elektroenerģijas pārvades sistēmas drošu darbību.

Regulatora ieskatā efektivitātes koeficients ir jānosaka ar vienmērīgu ieguvumu iekļaušanu elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifos visā regulatīvajā periodā, taču pastāv arī alternatīvs variants – iekļaut ieguvumus elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifos pakāpeniski visā regulatīvajā periodā atbilstoši tarifu periodiem (skat. attēlu).

Metodikas projekts ietver normu, kas paredz, ka gadījumā, ja iepriekšējā regulatīvajā periodā radies izmaksu ietaupījums, pārvades sistēmas operators pamato faktisko izmaksu atšķirību pa izmaksu grupām un samazina nākamajā regulatīvajā periodā uz sistēmas lietotājiem attiecināmās plānotās elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu izmaksas izmaksu ietaupījuma apmērā. Savukārt, ja izmaksu ietaupījums veidojas darbības efektivitātes uzlabošanas rezultātā, ieņēmumu korekcijas daļa ir vienāda ar 50% no izmaksu ietaupījuma.

2) Sabiedrības mērķgrupas, kuras tiesiskais regulējums ietekmē vai varētu ietekmēt

Metodikas projektā ietvertais regulējums ietekmēs pārvades sistēmas operatoru un elektroenerģijas pārvades sistēmas lietotājus (tostarp elektroenerģijas ražotājus).

Priekšsēdētājs

R. Irklis

DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

____.____.2020.

Nr. (prot.Nr____,____)

Elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodika

*Izdota saskaņā ar Elektroenerģijas tirgus likuma
8.panta sesto daļu, 16.panta pirmo daļu,
likuma "Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem"
9.panta pirmās daļas 2.punktu un 25.panta pirmo daļu*

1. Vispārīgie jautājumi

1. Elektroenerģijas pārvades sistēmas (turpmāk – pārvades sistēma) pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodika (turpmāk – metodika) nosaka kārtību, kādā aprēķina un nosaka pārvades sistēmas pakalpojumu tarifus (turpmāk – tarifi).

2. Metodikā lietoti šādi termini un mērvienības:

2.1. **atļautie ieņēmumi** – ieņēmumi, kuri sedz ar pārvades sistēmas pakalpojumiem saistītās ekonomiski pamatotās izmaksas un kurus pārvades sistēmas operators ir tiesīgs saņemt konkrētā regulatīvajā periodā;

2.2. **diferencētie tarifi** – tarifi, pēc kuriem par pārvades sistēmas pakalpojumiem norēķinās pārvades sistēmas lietotāji, tajā skaitā elektroenerģijas ražotāji, kuru elektrostacijas tieši pieslēgtas pārvades sistēmai;

2.3. **elektroenerģijas patēriņš tehnoloģiskām vajadzībām** – pārvades sistēmas operatora darbības tehnoloģisko procesu nodrošināšanai izlietotā elektroenerģija;

2.4. **elektroenerģijas zudumi** – pārvades sistēmai pievadīto un no pārvades sistēmas aizvadīto elektroenerģijas apjomu starpība attiecīgā laika periodā, neskaitot elektroenerģijas patēriņu tehnoloģiskām vajadzībām;

2.5. **elektroietaise** – vairākas savstarpēji saistītas elektroiekārtas vienotu uzdevumu veikšanai;

2.6. **elektroietaises piederības robeža** – piederības robeža starp pārvades sistēmas operatora un pārvades sistēmas lietotāja īpašumā, valdījumā vai lietošanā esošām elektroietaisēm;

2.7. **izmaksas** – pārvades sistēmas operatora tehnoloģiski un ekonomiski pamatotas izmaksas, kas nepieciešamas efektīvai pārvades sistēmas pakalpojuma sniegšanai;

2.8. **komercuzskaites mērāparāts** – elektroenerģijas uzskaites mērāparāts vai mērāparātu sistēma elektroenerģijas daudzuma uzskaitē komercnorēķinu veikšanai;

2.9. **pārvades sistēmas lietotāji** – šīs metodikas izpratnē elektroenerģijas sadales sistēmas operatori, galalietotāji un ražotāji, kuru elektroietaisies tieši pieslēgtas pārvades sistēmai;

2.10. **pārvades tarifs** – atbilstoši izmaksām noteikts pārvades sistēmas pakalpojumu tarifs noteiktā pieslēguma punktā;

2.11. **plānotie ieņēmumi** – uz tarifu periodu attiecināta atļauto ieņēmumu daļa;

2.12. **regulatīvais periods** – periods, kuram nosaka atļautos ieņēmumus;

2.13. **regulatīvais rēķins** – rēķins, kurā ietver nepietiekami vai pārmērīgi atgūtos pārvades sistēmas pakalpojumu ieņēmumus un šajā metodikā noteikto plānoto un faktisko izmaksu atšķirības;

2.14. **regulējamo aktīvu bāze (RAB)** – pārvades sistēmas operatora aktīvi vai to daļa, kas nepieciešami efektīvai pārvades sistēmas pakalpojuma sniegšanai;

2.15. **tarifu periods** – periods, kurā ir piemērojami diferencētie tarifi;

2.16. **EUR/kWh** – *euro* par kilovatstundu.

3. Regulatīvā perioda ilgums ir no diviem līdz pieciem gadiem. Tarifu perioda ilgums ir viens gads. Iesniedzot tarifu projektu, pārvades sistēmas operators iesniedz pamatojumu tarifu aprēķinā izmantotajam regulatīvajam periodam un nepieciešamības gadījumā tarifu periodam. Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija (turpmāk – regulators) ar lēmumu nosaka regulatīvo periodu un var lemt par tarifu perioda pagarināšanu.

4. Ja regulatīvajā periodā ir vairāki tarifu periodi, uz katru no tarifu periodiem tiek attiecināta vienāda atļauto ieņēmumu daļa (turpmāk – plānotie ieņēmumi). Plānotie ieņēmumi nemainās, izņemot, ja mainās uz tarifu periodu attiecināmie šīs metodikas 39.punktā norādītie lielumi.

5. Pārvades sistēmas operators lieto izmaksu attiecināšanas modeli, kura pamatprincipus un ieviešanu saskaņo ar regulatoru.

6. Pārvades sistēmas operators visas izmaksas uzrāda tūkstošos *euro* [tūkst. EUR] ar precizitāti līdz vienai zīmei aiz komata un pārvadītās elektroenerģijas daudzumu ar precizitāti līdz 0,5 miljoniem kilovatstundu [milj. kWh].

7. Ņemot vērā, ka 110 kilovoltu (turpmāk – kV) un 330 kV pārvades tīkli darbojas paralēli, lai nodrošinātu pārvades sistēmas darbības drošumu, pārvades sistēmas pakalpojumu izmaksas pārvades sistēmas lietotājiem, kuru elektroietaisies pieslēgtas 110 kV vai 330 kV sprieguma līmenim, nav noteiktas atšķirīgas.

2. Pārvades sistēmas elektroenerģijas bilance

8. Pārvades sistēmas operatora elektroenerģijas bilance ir pārvades sistēmā saņemtā elektroenerģijas daudzuma Latvijas lietotāju elektroapgādei atbilstība lietotājiem pārvadītajam elektroenerģijas daudzumam un elektroenerģijas patēriņam tehnoloģiskām vajadzībām, un elektroenerģijas zudumiem pārvades sistēmā.

9. Pārvades tarifu aprēķināšanai pārvades sistēmas operators sastāda elektroenerģijas bilanci saskaņā ar šādu formulu:

$$EPSO_{pārv} = EPSO_{SSO} + EPSO_{nod\ liet\ 110\ kV} + EPSO_{tehn} + EPSO_{zud}, \text{ kur}$$

$EPSO_{pārv}$ – prognozējamais pārvades sistēmā saņemtās elektroenerģijas daudzums Latvijas lietotāju elektroapgādei [kWh];

$EPSO_{SSO}$ – prognozējamais elektroenerģijas sadales sistēmas operatoriem no 110/6-20 kV apakšstacijām pārvadītais elektroenerģijas daudzums [kWh];

$EPSO_{nod\ liet\ 110\ kV}$ – prognozējamais no 110 kV tīkla pārvades sistēmas lietotājiem nodotās elektroenerģijas daudzums [kWh];

$EPSO_{zud}$ – elektroenerģijas zudumi: no elektroenerģijas ražotājiem un ārvalstīm saņemto un elektroenerģijas sadales sistēmas operatoriem un elektroenerģijas tirgotājiem pārvadīto elektroenerģijas apjomu starpība gada laikā, neskaitot elektroenerģijas patēriņu tehnoloģiskām vajadzībām un ar tranzītu saistītos zudumus [kWh];

$EPSO_{tehn}$ – elektroenerģijas patēriņš tehnoloģiskām vajadzībām (t.sk. šunta reaktoru patēriņš, sinhrono kompensatoru patēriņš un kondensatoru bateriju patēriņš) [kWh].

10. Prognozējamais pārvades sistēmas lietotājiem nodotās elektroenerģijas daudzums tiek aprēķināts saskaņā ar šādu formulu:

$$EPSO_{nod} = EPSO_{SSO} + EPSO_{nod\ liet\ 110\ kV}, \text{ kur}$$

$EPSO_{nod}$ – prognozējamais lietotājiem nodotās elektroenerģijas daudzums.

11. Prognozējamais no 110 kV tīkla pārvades sistēmas lietotājiem nodotās elektroenerģijas daudzums tiek aprēķināts saskaņā ar šādu formulu:

$$EPSO_{nod\ liet\ 110\ kV} = EPSO_{nod\ liet\ 110\ līn} + EPSO_{nod\ liet\ 110\ kopn}, \text{ kur}$$

$EPSO_{nod\ liet\ 110\ līn}$ – prognozējamais nodotās elektroenerģijas daudzums pārvades sistēmas lietotājiem, kuru elektroietaišu piederības robeža ir 110 kV līnijas [kWh];

$EPSO_{nod\ liet\ 110\ kopn}$ – prognozējamais nodotās elektroenerģijas daudzums pārvades sistēmas lietotājiem, kuru elektroietaišu piederības robeža ir 110 kV kopnes [kWh].

3. Atļauto ieņēmumu aprēķinā iekļaujamās izmaksas

12. Pārvades sistēmas pakalpojumu atļautie ieņēmumi sedz uz regulatīvo periodu attiecināmās tarifu aprēķinā iekļaujamās izmaksas, kas tiek aprēķinātas saskaņā ar šādu formulu:

$$IPSO = I_{kap} + I_{ekspl} + I_{nod} - IPSO_{ef} + I_{kor}, \text{ kur}$$

$IPSO$ – tarifu aprēķinā iekļaujamās izmaksas [EUR];

I_{kap} – kapitāla izmaksas [EUR];

I_{ekspl} – ekspluatācijas izmaksas [EUR];

I_{nod} – nodokļu izmaksas [EUR];

I_{PSO ef} – izmaksu apmērs, kas pārvades sistēmas operatoram jāsamazina, uzlabojot pamatlīdzekļu un citu resursu izmantošanas un saimnieciskās darbības efektivitāti [EUR];

I_{kor} – izmaksu korekcija, kas saistīta ar iepriekšējo periodu prognožu novirzēm [EUR].

13. Regulators, ņemot vērā salīdzināmus Eiropas Savienības pārvades sistēmas operatoru efektivitātes rādītājus, kā arī inflācijas, atalgojuma izmaiņu prognozes regulatīvajam periodam un citus pamatotus, objektīvus rādītājus, var noteikt izmaksu efektivitātes koeficientu regulatīvajam periodam. Nosakot izmaksu efektivitātes koeficientu, regulators ņem vērā pārvades sistēmas operatora pamatotu viedokli par izmaksu efektivitātes koeficienta apmēru un tā ietekmi uz pārvades sistēmas drošu darbību. Izmaksu efektivitātes koeficientu piemēro pārvades sistēmas pakalpojumu izmaksām, lai noteiktu šo izmaksu apmēru, kāds pārvades sistēmas operatoram jāsamazina līdz nākamajam regulatīvajam perioda sākumam un kāds tiks piemērots pārvades tarifu noteikšanā nākamajā regulatīvajā periodā. Pārvades sistēmas pakalpojumu izmaksu apmēru, kas pārvades sistēmas operatoram jāsamazina, uzlabojot pamatlīdzekļu un citu resursu izmantošanas un saimnieciskās darbības efektivitāti, aprēķina saskaņā ar šādu formulu:

$$I_{PSO\ ef} = (I_{kap} + I_{nod} + I_{ekspl}) \times K_{ef}, \text{ kur}$$

K_{ef} – izmaksu efektivitātes koeficients.

14. Ja tarifu periods ir garāks par gadu, uz katru tarifu periodu tiek attiecināts pārvades sistēmas pakalpojumu izmaksu apmērs, kāds pārvades sistēmas operatoram jāsamazina, uzlabojot pamatlīdzekļu un citu resursu izmantošanas un saimnieciskās darbības efektivitāti. Pēc pārvades sistēmas operatora pamatota lūguma regulators var atļaut piemērot atšķirīgu pārvades sistēmas pakalpojumu izmaksu apmēru, kas pārvades sistēmas operatoram jāsamazina, uzlabojot pamatlīdzekļu un citu resursu izmantošanas un saimnieciskās darbības efektivitāti, attiecināšanai uz katru tarifu periodu regulatīvajā perioda ietvaros.

3.1. Kapitāla izmaksas

15. Kapitāla izmaksas veido kapitāla atdeve, pamatlīdzekļu nolietojums un nemateriālo ieguldījumu vērtības norakstījums, un tās tiek aprēķinātas saskaņā ar šādu formulu:

$$I_{kap} = I_{nol} + P_{KA}, \text{ kur}$$

I_{nol} – pamatlīdzekļu nolietojums un nemateriālo ieguldījumu vērtības norakstījums [EUR];

P_{KA} – kapitāla atdeve [EUR].

16. Pamatojoties uz kapitāla izmaksām, regulators analizē pārvades sistēmas operatora rentabilitāti un finanšu resursu pietiekamību. Pārvades sistēmas operators atbilstoši sniegtajiem pārvades sistēmas pakalpojumiem veido tādu kapitāla izmaksu un to attiecināšanas uzskaiti, kas dod skaidru un nepārprotamu priekšstatu par izmaksu izmaiņām.

3.1.1. Regulējamo aktīvu bāze

17. RAB vērtībā iekļauj pārvades sistēmas pakalpojumu sniegšanai efektīvi izmantojamās pamatlīdzekļus un nemateriālos ieguldījumus (turpmāk – aktīvi) vai to daļu, vai arī to prognozēto vērtību, ja regulatīvais periods ir garāks par diviem gadiem. RAB vērtībā neietilpst finanšu ieguldījumi, debitoru parādi, vērtspapīri un līdzdalība kapitālos, naudas līdzekļi, krājumi, pamatlīdzekļu izveidošanas un nepabeigto celtniecības objektu izmaksas, kā arī aktīvu vērtības daļa, kas finansēta no valsts, pašvaldības, ārvalsts, Eiropas Savienības, citas starptautiskas organizācijas un institūcijas finanšu palīdzības vai finanšu atbalsta, pamatlīdzekļi vai to vērtības daļa, kas iegūta par maksu (pieslēguma maksu), kura saņemta no pārvades sistēmas lietotāja, un pamatlīdzekļu vērtības daļa, kas finansēta no pārslodzes ieņēmumiem. RAB neiekļauj par citu pušu līdzekļiem izveidoto aktīvu vai to vērtības daļu pārvērtēšanas rezultātā radušās vērtības izmaiņas. RAB atbilst ilgtermiņa pakalpojumu sniegšanai piesaistītā kapitāla vērtībai (pašu kapitāls un ilgtermiņa kredīti). Lai nodrošinātu atbilstošus stimulus, kas piešķirti saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2013.gada 17.aprīļa Regulas (ES) Nr.347/2013, ar ko nosaka Eiropas energoinfrastruktūras pamatnostādnes un atceļ Lēmumu Nr.1364/2006/EK, groza Regulu (EK) Nr.713/2009, Regulu (EK) Nr.714/2009 un Regulu (EK) Nr.715/2009 13.pantu, RAB var iekļaut kopējo interešu projektos radušās pamatlīdzekļu izveidošanas un nepabeigto celtniecības objektu izmaksas, ja, izstrādājot kopējo interešu projektu, tā virzītājs ir pamatojis šāda stimula nepieciešamību un iekļāvis šā stimula papildu ieguvumus projekta izmaksu un ieguvumu analīzē un regulators ir pieņēmis lēmumu par šāda stimula piešķiršanu.

18. Pārvades tarifu aprēķinā neiekļauj nolietojumu vai norakstījumu tādiem pamatlīdzekļiem un nemateriāliem ieguldījumiem vai to vērtības daļai, kas nav iekļauta RAB. No šiem aktīviem neplāno kapitāla atdevi.

19. Uzkrātie pārslodzes ieņēmumi tiek izmantoti jaunu aktīvu iegādes vai izveides finansēšanai.

20. Tarifu projekta izvērtēšanas gaitā RAB sastāvā iekļauto aktīvu vērtību regulators var noteikt atšķirīgu no attiecīgo aktīvu bilances vērtības. Lai noteiktu, vai RAB sastāvā iekļautie aktīvi nepieciešami pārvades sistēmas pakalpojumu sniegšanai efektīvā veidā un šo aktīvu vērtību, regulatoram ir tiesības uzdot pārvades sistēmas operatoram veikt RAB sastāvā iekļauto aktīvu pārvērtēšanu, ņemot vērā aktīvu tehniskā stāvokļa, kalpošanas ilguma un izmantošanas efektivitātes novērtējumu. Regulators saskaņo pārvērtēšanas darba uzdevumu un pieņem šī darba uzdevuma izpildi.

21. Papildus aktīvu pārvērtēšanai, lai noteiktu RAB, regulators var veikt korekcijas attiecībā uz kapitāla izmaksu noteikšanu, ja tiek konstatēts, ka pārvades sistēmas operators tarifu aprēķinos iekļāvis aktīvus vai to vērtības daļu, kuri netiek izmantoti pārvades sistēmas pakalpojumu efektīvai nodrošināšanai.

3.1.2. RAB nolietojums un vērtības norakstījums

22. RAB nolietojums un vērtības norakstījums tiek aprēķināts saskaņā ar šādu formulu:

$$I_{\text{noI}} = I_{\text{noI pam}} + I_{\text{nor nem}}, \text{ kur}$$

$I_{\text{inol pam}}$ – RAB iekļauto pamatlīdzekļu nolietojums [EUR];

$I_{\text{nor nem}}$ – RAB iekļauto nemateriālo ieguldījumu izveidošanas izmaksu norakstījums [EUR].

23. RAB iekļauto pamatlīdzekļu nolietojumu aprēķina saskaņā ar starptautiskiem grāmatvedības standartiem un pārvades sistēmas operatora pieņemto grāmatvedības politiku.

24. Ja pamatlīdzekļi nav pilnībā noslogoti, noteikto indeksu koriģē atbilstoši pamatlīdzekļu lietderīgai izmantošanai.

25. RAB iekļauto nemateriālo ieguldījumu vērtības norakstījumu aprēķina pētniecības un pārvades sistēmas operatora attīstības izmaksām, koncesiju, patentu, licenču, preču zīmju un citu nemateriālo ieguldījumu izmaksām (izņemot pārvades sistēmas operatora nemateriālo vērtību) saskaņā ar starptautiskajiem grāmatvedības standartiem un pārvades sistēmas operatora pieņemto grāmatvedības politiku.

3.1.4. Kapitāla atdeve

26. Kapitāla izmaksu noteikšanai izmanto RAB un kapitāla atdeves likmi. Kapitāla atdeve tiek aprēķināta saskaņā ar šādu formulu:

$$P_{KA} = RAB \times wacc, \text{ kur}$$

RAB – RAB vērtība [EUR];

wacc – vidējā svērtā kapitāla atdeves likme [%].

27. Kapitāla atdeves likmi nosaka regulators saskaņā ar regulatora noteikto kapitāla atdeves likmes aprēķināšanas metodiku.

3.2. Nodokļi

28. Nekustamā īpašuma nodokli aprēķina saskaņā ar normatīvajiem aktiem tikai no RAB sastāvā iekļautajiem aktīviem.

3.3. Eksploatācijas izmaksas

29. Pārvades sistēmas operatora eksploatācijas izmaksas tiek aprēķinātas saskaņā ar šādu formulu:

$$I_{\text{ekspl}} = I_{\text{tehn proc}} - I_{\text{komp tr}} + I_{\text{akt uzt}} + I_{\text{noma}} - I_{\text{sist palīgpak}} + I_{\text{pers}} + I_{\text{saimn}}, \text{ kur}$$

$I_{\text{tehn proc}}$ – uz Latvijas lietotāju elektroapgādes vajadzībām attiecināto elektroenerģijas pārvades sistēmas zudumu un tehnoloģiskā procesa (regulēšanas un avārijas rezervju jaudas) nodrošināšanas izmaksas [EUR];

$I_{komp\ tr}$ – ieņēmumu un izdevumu saldo par kompensācijām par tranzīta plūsmām [EUR];

$I_{akt\ uzt}$ – pārvades sistēmas aktīvu uzturēšanas izmaksas [EUR];

I_{noma} – pārvades sistēmas aktīvu nomas maksa [EUR];

$I_{sist\ paligpak}$ – ieņēmumu un izdevumu saldo par pārvades sistēmas palīgpakalpojumiem [EUR];

I_{pers} – personāla un sociālās izmaksas [EUR];

I_{saimn} – pārējās saimnieciskās darbības izmaksas [EUR].

30. Ar elektroenerģijas zudumiem un tehnoloģiskā procesa nodrošināšanu pārvades sistēmā saistītās izmaksas tiek aprēķinātas saskaņā ar šādu formulu:

$$I_{tehn\ proc} = I_{zud} + I_{tehn}, \text{ kur}$$

I_{zud} - izmaksas par elektroenerģijas zudumiem pārvades sistēmā [EUR];

I_{tehn} – izmaksas par elektroenerģijas patēriņu tehnoloģiskām vajadzībām [EUR].

31. Maksa par elektroenerģijas zudumiem tiek aprēķināta saskaņā ar šādu formulu:

$$I_{zud} = E_{zud} \times C_{zud\ PSO}, \text{ kur}$$

E_{zud} – prognozētie elektroenerģijas zudumi pārvades sistēmā [kWh];

$C_{zud\ PSO}$ – prognozētā vidējā tehnoloģiskā patēriņa un elektroenerģijas zudumu cena [EUR/kWh].

32. Maksa par elektroenerģijas patēriņu tehnoloģiskām vajadzībām tiek aprēķināta saskaņā ar šādu formulu:

$$I_{tehn} = E_{tehn} \times C_{zud\ PSO}, \text{ kur}$$

E_{tehn} – prognozētais elektroenerģijas patēriņš tehnoloģiskām vajadzībām [kWh].

33. Ieņēmumu un izdevumu saldo par kompensācijām par tranzīta plūsmām tiek aprēķināts saskaņā ar šādu formulu:

$$I_{komp\ tr} = I_{ENTSO-E\ komp\ tr} + I_{ne-EEZ\ komp\ tr} - I_{zud\ tr}, \text{ kur}$$

$I_{ENTSO-E\ komp\ tr}$ – ieņēmumu un izdevumu saldo par savstarpēju elektroenerģijas tranzīta plūsmu nodrošināšanu starp Eiropas ekonomiskās zonas (EEZ) valstu pārvades sistēmas operatoriem atbilstoši Eiropas pārvades sistēmu operatoru asociācijas (ENTSO-E) elektroenerģijas tranzīta plūsmu radīto zudumu kompensācijas metodikai [EUR];

$I_{ne-EEZ\ komp\ tr}$ – ieņēmumu un izdevumu saldo par savstarpēju elektroenerģijas tranzīta plūsmu nodrošināšanu ar valstu, kas neietilpst EEZ, pārvades sistēmas operatoriem [EUR];

$I_{zud\ tr}$ – elektroenerģijas izmaksas tranzīta zudumu segšanai [EUR].

34. Pārvades sistēmas aktīvu uzturēšanas izmaksās ietver pārvades sistēmas aktīvu uzturēšanas un apkalpošanas izmaksas. Šajā pozīcijā uzskaitītās izmaksas noraksta pārskata periodā, kurā tās radušās. Remontu nepieciešamību nosaka pienākums nodrošināt drošu un nepārtrauktu pārvades sistēmas darbību. Šajā pozīcijā iekļauj krājumu uzturēšanas finansēšanas izmaksas atbilstoši plānotajam krājumu aprites ciklam, piemērojot pārvades

sistēmas operatora faktisko aizņēmuma likmi. Krājumu uzturēšanas finansēšanas izmaksas tiek novērtētas, ņemot vērā nepārtrauktu un drošības prasībām atbilstošu pārvades sistēmas pakalpojuma sniegšanai nepieciešamo krājumu apjomu. Ja faktiskā aizņēmuma likme, ko piemēro krājumu finansēšanas izmaksu novērtēšanai, pārsniedz pēdējo sešu mēnešu vidējo Latvijas Bankas publicēto nefinanšu sabiedrībām izsniegto īstermiņa kredītu (*euro*) mainīgo procentu likmi (jaunajiem darījumiem) atbilstoši krājumu apjomiem, krājumu uzturēšanas finansēšanas izmaksas tiek novērtētas, piemērojot pēdējo sešu mēnešu vidējo Latvijas Bankas publicēto nefinanšu sabiedrībām izsniegto īstermiņa kredītu (*euro*) mainīgo procentu likmi (jaunajiem darījumiem) atbilstoši krājumu apjomiem. Šajā pozīcijā neuzskaita ar kapitalizētu remontu un jaunu pamatlīdzekļu izveidi saistītās izmaksas un to veikšanai uzturēto krājumu finansēšanas izmaksas.

35. Pārvades tarifu aprēķinā iekļaujama tikai pārvades sistēmas pakalpojumu sniegšanai nepieciešamo aktīvu nomas maksa. Uz pārvades tarifu attiecināmā nomas maksa nedrīkst pārsniegt pamatotu nomas maksas apjomu. Nomas maksā atsevišķi uzrāda vismaz šādas pozīcijas: nolietojums, kapitāla atdeve, apdrošināšana, nodokļi. Pamatotas nomas maksā iekļautajam kapitāla atdeves aprēķinam izmanto regulatora noteikto kapitāla atdeves likmi.

36. Ieņēmumu un izdevumu saldo par pārvades sistēmas palīgpakalpojumiem ietver fiksēto maksu par iepriekš noteikta apjoma jaudas rezerves uzturēšanu atbilstoši noteiktām tehniskām prasībām un avārijas jaudas un regulēšanas rezervju realizācijas ieņēmumu un izdevumu saldo.

37. Personāla un sociālās izmaksas aprēķina saskaņā ar Darba likumu un sociālās apdrošināšanas jomu reglamentējošajiem normatīvajiem aktiem.

38. Pārējās saimnieciskās darbības izmaksas ietver ar pārvades sistēmas operatora saimniecisko darbību saistītās izmaksas, kas nepieciešamas, lai nodrošinātu pārvades sistēmas pakalpojumu sniegšanu, un kas nav iekļautas citos izmaksu posteņos, kā arī ar obligātā iepirkuma komponentes iekasēšanu no galalietotājiem un administrēšanu saistītās izmaksas.

3.4. Ieņēmumu, izmaksu un pārvades sistēmas lietotājiem nodotās elektroenerģijas apjoma korekcija

39. Pārvades sistēmas operators izveido regulatīvo rēķinu, kurā divu mēnešu laikā pēc kalendārā gada beigām uzskaita:

39.1. starpību starp plānotajiem un faktiskajiem ieņēmumiem kalendārajā gadā;

39.2. starpību starp plānotajām elektroenerģijas zudumu izmaksām un faktiskajām elektroenerģijas zudumu izmaksām, kuru aprēķina, ņemot vērā faktisko elektroenerģijas cenu kalendārajā gadā, nemainoties plānotajam elektroenerģijas zudumu apjomam kalendārajā gadā;

39.3. starpību starp plānoto inflācijas radīto izmaksu pieaugumu regulatīvajā periodā un faktiskās inflācijas radīto izmaksu pieaugumu kalendārajā gadā (IIP_{kg}), kuru aprēķina saskaņā ar šādu formulu:

$$IIP_{kg} = ((I_{pers,t} + I_{saimn,t} + I_{akt\ uzt,t} + I_{sist\ palīgpak,t}) - I_{ne,t}) \times (PCI_f - PCI_{pl}), \text{ kur}$$

$I_{pers,t}$ – tarifu aprēķinā iekļautās personāla un sociālās izmaksas, kas attiecināmas uz konkrēto tarifu periodu [EUR];

$I_{saimn,t}$ – tarifu aprēķinā iekļautās pārējās saimnieciskās darbības izmaksas, kas attiecināmas uz konkrēto tarifu periodu [EUR];

$I_{akt\ uz,t}$ – tarifu aprēķinā iekļautās pārvades sistēmas aktīvu uzturēšanas izmaksas, kas attiecināmas uz konkrēto tarifu periodu [EUR];

$I_{sist\ palīgpak,t}$ – tarifu aprēķinā iekļautās sistēmas palīgpakalpojumu izmaksas, kas attiecināmas uz konkrēto tarifu periodu [EUR];

$I_{ne,t}$ – tarifu aprēķinā iekļautās ekspluatācijas izmaksas, kuras attiecināmas uz konkrēto tarifu periodu un uz kurām inflācijas radītas izmaksu izmaiņas regulatīvajā periodā nav plānotas [EUR];

PCI_{pl} – tarifu aprēķinā izmantotais plānotais kumulatīvais inflācijas līmenis attiecīgajam tarifu periodam [%];

PCI_f – faktiskais kumulatīvais inflācijas līmenis attiecīgajam tarifu periodam [%];

39.4. starpību starp plānoto un faktisko ieņēmumu un izdevumu saldo par kompensācijām par tranzīta plūsmām.

40. Starpība starp šīs metodikas 39.punktā norādītajiem lielumiem tiek noteikta uz kalendārā gada 31.decembri.

41. Pārvades sistēmas operators divu mēnešu laikā pēc kalendārā gada beigām iesniedz regulatoram informāciju par regulatīvā rēķina atlikumu un tā pamatojumu.

42. Šīs metodikas 12.punktā noteikto izmaksu korekciju nākamajam regulatīvajam periodam nosaka šādi:

42.1. ja regulatīvā rēķina atlikums ir negatīvs, ieņēmumu korekcijas daļa ir vienāda ar regulatīvā rēķina atlikumu un palielina šīs metodikas 12.punktā noteiktās izmaksas nākamajam tarifu periodam;

42.2. ja regulatīvā rēķina atlikums ir pozitīvs, ieņēmumu korekcijas daļa ir vienāda ar regulatīvā rēķina atlikumu un samazina šīs metodikas 12.punktā noteiktās izmaksas nākamajam tarifu periodam;

42.3. ja iepriekšējā regulatīvā perioda faktiskās un prognozētās pārvades sistēmas pakalpojumu izmaksas, izņemot izmaksu starpības, kas minētas šīs metodikas 39.punktā, pa izmaksu grupām ir mazākas par apstiprinātajām pārvades sistēmas pakalpojumu izmaksām pa izmaksu grupām (turpmāk – izmaksu ietaupījums), pārvades sistēmas operators pamato faktisko izmaksu atšķirību pa izmaksu grupām, izmaksu ietaupījumu ieskaitot regulatīvajā rēķinā. Ja izmaksu ietaupījums veidojas darbības efektivitātes uzlabošanas rezultātā, ieņēmumu korekcijas daļa ir vienāda ar 50% no izmaksu ietaupījuma.

42.4. ja iepriekšējā regulatīvajā periodā ārējo normatīvo aktu izmaiņu vai ārkārtas situāciju novēršanas dēļ radušās neparedzētās izmaksas ir pamatotas un ciktāl tās nav atgūstamas citādi, ieņēmumu korekcijas daļa ir vienāda ar neparedzēto izmaksu faktisko apmēru un palielina šīs metodikas 12.punktā noteiktās izmaksas nākamajam regulatīvajam periodam.

43. Ja regulatīvajā periodā ir vairāki tarifu periodi, šīs metodikas 12.punktā noteikto izmaksu korekciju uz nākamā tarifu perioda plānotajiem ieņēmumiem nosaka šādi:

43.1. ja regulatīvā rēķina atlikums ir negatīvs, ieņēmumu korekcijas daļa ir vienāda ar regulatīvā rēķina atlikumu, ja tas pēc kalendārā gada beigām veido vairāk nekā vienu procentu un nepārsniedz trīs procentus no kalendārā gada ekspluatācijas izmaksām, un palielina šīs metodikas 12.punktā noteiktās izmaksas nākamajam tarifu periodam;

43.2. ja regulatīvā rēķina atlikums ir pozitīvs, ieņēmumu korekcijas daļa ir vienāda ar regulatīvā rēķina atlikumu, ja tas pēc kalendārā gada beigām veido vairāk nekā vienu procentu no kalendārā gada plānotajām ekspluatācijas izmaksām, un samazina šīs metodikas 12.punktā noteiktās izmaksas nākamajam tarifu periodam;

43.3. ja iepriekšējā regulatīvajā periodā ārējo normatīvo aktu izmaiņu vai ārkārtas situāciju novēršanas dēļ radušās neparedzētās izmaksas ir pamatotas un ciktāl tās nav atgūstamas citādi, ieņēmumu korekcijas daļa ir vienāda ar neparedzēto izmaksu faktisko apmēru un palielina šīs metodikas 12.punktā noteiktās izmaksas nākamajam regulatīvajam periodam.

4. Atļauto ieņēmumu attiecināšanas principi

44. Pārvades sistēmas operatora atļautos ieņēmumus nosaka vienādā apmērā ar uz regulatīvo periodu attiecināmajām diferencēto tarifu aprēķinā iekļaujamajām izmaksām. Atļautos ieņēmumus pārvades sistēmas operators atgūst, sniedzot elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu un pārvades sistēmas jaudas uzturēšanas pakalpojumu.

45. Atļauto ieņēmumu daļa, ar kuru atgūst izmaksas, kas saistītas ar elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu, tiek aprēķināta saskaņā ar šādu formulu:

$$AI_{pārv} = I_{tehn\ proc} + (I_{tehn\ proc} / I_{eksp}) \times (I_{kor} - I_{PSO\ ef}), \text{ kur}$$

$AI_{pārv}$ – atļautie ieņēmumi no elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojuma sniegšanas.

46. Atļauto ieņēmumu daļa, ar kuru atgūst izmaksas, kas saistītas ar pārvades sistēmas jaudas uzturēšanu pārvades sistēmas lietotājiem, tiek aprēķināta saskaņā ar šādu formulu:

$$AI_{jaud} = I_{kap} + I_{nod} + (I_{eksp} - I_{tehn\ proc}) + (1 - (I_{tehn\ proc} / I_{eksp})) \times (I_{kor} - I_{PSO\ ef}), \text{ kur}$$

AI_{jaud} – atļautie ieņēmumi no pārvades sistēmas jaudas uzturēšanas pakalpojuma sniegšanas.

47. Atļautos ieņēmumus par pārvades sistēmas operatora sniegtajiem pakalpojumiem (elektroenerģijas pārvadi un jaudas uzturēšanu) nosaka atsevišķi trīs pārvades sistēmas lietotāju grupām atbilstoši elektroietaišu piederības robežai (turpmāk – pārvades sistēmas lietotāju grupām):

47.1. atļauto ieņēmumu daļa, kas atgūstama no pārvades sistēmas lietotājiem, kuru elektroietaišu piederības robeža ir 110 kV līnijas (turpmāk – 110 kV līniju lietotāju grupa);

47.2. atļauto ieņēmumu daļa, kas atgūstama no pārvades sistēmas lietotājiem, kuru elektroietaišu piederības robeža ir 110 kV kopnes (turpmāk – 110 kV kopņu lietotāju grupa);

47.3. atļauto ieņēmumu daļa, kas atgūstama no pārvades sistēmas lietotājiem, kuru elektroietaišu piederības robeža ir 110/6-20 kV transformatora 6-20 kV pusē (turpmāk – 110 kV transformatoru lietotāju grupa).

48. Maksu par elektroenerģijas pārvadi nosaka elektroenerģijas galalietotājiem un sistēmas operatoriem. Maksu nosaka kā reizinājumu starp lietotāja grupai noteikto elektroenerģijas pārvades diferencēto tarifu un norēķinu periodā patērēto elektroenerģiju.

49. Pārvades sistēmas operators nenosaka maksu par elektroenerģijas apjomu, kas tiek nodots elektroenerģijas pārvades sistēmā.

50. Maksu par pārvades jaudas uzturēšanu nosaka visiem pārvades sistēmas lietotājiem. Nosakot uzturētās jaudas apmēru, ņem vērā katra pārvades sistēmas lietotāja transformatoru uzstādīto jaudu saskaņā ar to tehniskajām pasēm.

5. Diferencēto tarifu aprēķins pārvades sistēmas lietotāju grupām

51. Diferencētajā tarifā iekļaujamo izmaksu īpatsvaru, kas atgūstams ar tarifu perioda plānotajiem ieņēmumiem par elektroenerģijas pārvades pakalpojumu un jaudas uzturēšanas pakalpojumu, no katras lietotāju grupas pārvades sistēmas operators nosaka saskaņā ar šīs metodikas 5.punktā minēto izmaksu attiecināšanas modeli.

52. Izmaksu attiecināšanas modelī iekļauj un pamato izmaksu attiecināšanas koeficientus elektroenerģijas pārvades pakalpojuma plānoto ieņēmumu aprēķināšanai katrai no pārvades sistēmas lietotāju grupām. Koeficientus nosaka, nodrošinot šādu nosacījumu:

$$K_{\text{pārv līn}} + K_{\text{pārv kop}} + K_{\text{pārv tran}} = 100\%, \text{ kur}$$

$K_{\text{pārv līn}}$ – uz 110 kV līniju lietotāju grupu attiecināmais izmaksu īpatsvars, kas atgūstams ar elektroenerģijas pārvades pakalpojumu [%];

$K_{\text{pārv kop}}$ – uz 110 kV kopņu lietotāju grupu attiecināmais izmaksu īpatsvars, kas atgūstams ar elektroenerģijas pārvades pakalpojumu [%];

$K_{\text{pārv tran}}$ – uz 110 kV transformatoru lietotāju grupu attiecināmais izmaksu īpatsvars, kas atgūstams ar elektroenerģijas pārvades pakalpojumu [%].

53. Izmaksu attiecināšanas modelī iekļauj un pamato izmaksu attiecināšanas koeficientus jaudas uzturēšanas pakalpojuma plānoto ieņēmumu aprēķināšanai katrai no pārvades sistēmas lietotāju grupām. Koeficientus nosaka, nodrošinot šādu nosacījumu:

$$K_{\text{jaud līn}} + K_{\text{jaud kop}} + K_{\text{jaud tran}} = 100\%, \text{ kur}$$

$K_{\text{jaud līn}}$ – uz 110 kV līniju lietotāju grupu attiecināmais izmaksu īpatsvars, kas atgūstams ar jaudas uzturēšanas pakalpojumu [%];

$K_{\text{jaud kop}}$ – uz 110 kV kopņu lietotāju grupu attiecināmais izmaksu īpatsvars, kas atgūstams ar jaudas uzturēšanas pakalpojumu [%];

$K_{\text{jaud tran}}$ – uz 110 kV transformatoru lietotāju grupu attiecināmais izmaksu īpatsvars, kas atgūstams ar jaudas uzturēšanas pakalpojumu [%].

54. Šīs metodikas 52. un 53.punktā minētie koeficienti regulatīvā perioda ietvaros nemainās.

5.1. Elektroenerģijas pārvades diferencētais tarifs pārvades sistēmas lietotāju grupām

55. Tarifu perioda plānoto ieņēmumu daļu, kas tiek attiecināta uz elektroenerģijas pārvades pakalpojumu, kurš tiek sniegts 110 kV līniju lietotāju grupas pārvades sistēmas lietotājiem, aprēķina saskaņā ar šādu formulu:

$$PI_{pārv\ līn} = (K_{pārv\ līn} \times AI_{pārv}) / TP_{reg} + K_{pārv\ līn} \times (I_{tehn\ proc} / I_{eksp}) \times I_{kor\ pārv\ tp}, \text{ kur}$$

$PI_{pārv\ līn}$ – tarifu perioda plānotie ieņēmumi, kas atgūstami ar elektroenerģijas pārvades pakalpojumu no 110 kV līniju lietotāju grupas pārvades sistēmas lietotājiem [EUR];

TP_{reg} – tarifu periodu skaits regulatīvajā periodā [skaits];

$I_{kor\ pārv\ tp}$ – uz tarifu periodu attiecināmā ieņēmumu korekcijas daļa.

56. Tarifu perioda plānoto ieņēmumu daļu, kas tiek attiecināta uz elektroenerģijas pārvades pakalpojumu, kurš tiek sniegts 110 kV kopņu lietotāju grupas pārvades sistēmas lietotājiem, tiek aprēķināta saskaņā ar šādu formulu:

$$PI_{pārv\ kop} = (K_{pārv\ kop} \times AI_{pārv}) / TP_{reg} + K_{pārv\ kop} \times (I_{tehn\ proc} / I_{eksp}) \times I_{kor\ pārv\ tp}, \text{ kur}$$

$PI_{pārv\ kop}$ – tarifu perioda plānotie ieņēmumi, kas atgūstami ar elektroenerģijas pārvades pakalpojumu no 110 kV kopņu lietotāju grupas pārvades sistēmas lietotājiem [EUR].

57. Tarifu perioda plānoto ieņēmumu daļu, kas tiek attiecināta uz elektroenerģijas pārvades pakalpojumu, kurš tiek sniegts 110 kV transformatoru lietotāju grupas pārvades sistēmas lietotājiem, tiek aprēķināta saskaņā ar šādu formulu:

$$PI_{pārv\ tran} = (K_{pārv\ tran} \times AI_{pārv}) / TP_{reg} + K_{pārv\ tran} \times (I_{tehn\ proc} / I_{eksp}) \times I_{kor\ pārv\ tp}, \text{ kur}$$

$PI_{pārv\ tran}$ – tarifu perioda plānotie ieņēmumi, kas atgūstami ar elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu no 110 kV transformatoru lietotāju grupas pārvades sistēmas lietotājiem [EUR].

58. Elektroenerģijas pārvades diferencētais tarifs 110 kV līniju lietotāju grupai par vienu enerģijas vienību pārvadītās elektroenerģijas tiek aprēķināts saskaņā ar šādu formulu:

$$T_{pārv\ līn} = PI_{pārv\ līn} / EPSO_{nod}, \text{ kur}$$

$T_{pārv\ līn}$ – elektroenerģijas pārvades diferencētais tarifs 110 kV līniju lietotāju grupai [EUR/kWh].

59. Elektroenerģijas pārvades diferencētais tarifs 110 kV kopņu lietotāju grupai par vienu elektroenerģijas vienību pārvadītās elektroenerģijas tiek aprēķināts saskaņā ar šādu formulu:

$$T_{pārv\ kop} = PI_{pārv\ kop} / (EPSO_{nod} - EPSO_{nod\ liet\ 110\ līn}) + T_{pārv\ līn}, \text{ kur}$$

$T_{pārv\ kop}$ – elektroenerģijas pārvades diferencētais tarifs 110 kV kopņu lietotāju grupai [EUR/kWh].

60. Elektroenerģijas pārvades diferencētais tarifs 110 kV kopņu lietotāju grupai par vienu elektroenerģijas vienību pārvadītās elektroenerģijas tiek aprēķināts saskaņā ar šādu formulu:

$$T_{\text{pārv tran}} = PI_{\text{pārv tran}} / E_{\text{PSO SSO}} + T_{\text{pārv līn}} + T_{\text{pārv kopn}}, \text{ kur}$$

$T_{\text{pārv tran}}$ – elektroenerģijas pārvades diferencētais tarifs 110 kV transformatoru lietotāju grupai [EUR/kWh].

5.2. Jaudas uzturēšanas diferencētais tarifs lietotāju grupām

61. Tarifu perioda plānoto ieņēmumu daļu, kas tiek attiecināta uz jaudas uzturēšanas pakalpojumu, kurš tiek sniegts 110 kV līniju lietotāju grupas pārvades sistēmas lietotājiem, aprēķina saskaņā ar šādu formulu:

$$PI_{\text{jaud līn}} = (K_{\text{jaud līn}} \times AI_{\text{jaud}}) / TP_{\text{reg}} + K_{\text{jaud līn}} \times (1 - (I_{\text{tehn proc}} / I_{\text{eksp}})) \times I_{\text{kor pārv tp}}, \text{ kur}$$

$PI_{\text{jaud līn}}$ – tarifu perioda plānotie ieņēmumi, kas atgūstami ar jaudas uzturēšanas pakalpojumu no 110 kV līniju lietotāju grupas pārvades sistēmas lietotājiem [EUR].

62. Tarifu perioda plānoto ieņēmumu daļu, kas tiek attiecināta uz jaudas uzturēšanas pakalpojumu, kurš tiek sniegts 110 kV kopņu lietotāju grupas pārvades sistēmas lietotājiem, aprēķina saskaņā ar šādu formulu:

$$PI_{\text{jaud kop}} = (K_{\text{jaud kop}} \times AI_{\text{jaud}}) / TP_{\text{reg}} + K_{\text{jaud kop}} \times (1 - (I_{\text{tehn proc}} / I_{\text{eksp}})) \times I_{\text{kor pārv tp}}, \text{ kur}$$

$PI_{\text{jaud kop}}$ – tarifu perioda plānotie ieņēmumi, kas atgūstami ar jaudas uzturēšanas sistēmas pakalpojumu no 110 kV kopņu lietotāju grupas pārvades sistēmas lietotājiem [EUR].

63. Tarifu perioda plānoto ieņēmumu daļu, kas tiek attiecināta uz jaudas uzturēšanas sistēmas pakalpojumu, kurš tiek sniegts 110 kV transformatoru lietotāju grupas sistēmas lietotājiem, aprēķina saskaņā ar šādu formulu:

$$PI_{\text{jaud tran}} = (K_{\text{jaud tran}} \times AI_{\text{jaud}}) / TP_{\text{reg}} + K_{\text{jaud tran}} \times (1 - (I_{\text{tehn proc}} / I_{\text{eksp}})) \times I_{\text{kor pārv tp}}, \text{ kur}$$

$PI_{\text{jaud tran}}$ – tarifu perioda plānotie ieņēmumi, kas atgūstami ar jaudas uzturēšanas pakalpojumu no 110 kV transformatoru lietotāju grupas pārvades sistēmas lietotājiem [EUR].

64. Jaudas uzturēšanas diferencētais tarifs 110 kV līniju lietotāju grupai par 1 kW uzstādītās pārvades sistēmas jaudas uzturēšanu tiek aprēķināts saskaņā ar šādu formulu:

$$T_{\text{jaud līn}} = PI_{\text{jaud līn}} / N_{\text{PSO}}, \text{ kur}$$

$T_{\text{jaud līn}}$ – diferencētais tarifs par jaudas uzturēšanu 110 kV līniju lietotāju grupas pārvades sistēmas lietotājiem [EUR/kW];

N_{PSO} – kopējā 110/6–20 kV transformatoru uzstādītā jauda.

65. Jaudas uzturēšanas diferencētais tarifs 110 kV kopņu lietotāju grupai par 1 kW uzstādītās pārvades sistēmas jaudas uzturēšanu tiek aprēķināts saskaņā ar šādu formulu:

$$T_{\text{jaud kop}} = PI_{\text{jaud kop}} / (N_{\text{PSO}} - N_{\text{liet 110 līn}}) + T_{\text{jaud līn}}, \text{ kur}$$

$T_{\text{jaud kop}}$ – diferencētais tarifs par pārvades jaudas uzturēšanu 110 kV kopņu lietotāju grupas sistēmas lietotājiem [EUR/kW];

$N_{\text{liet 110 līn}}$ – pārvades sistēmas lietotāju, kuru elektroietaišu piederības robeža ir 110 kV līnijas, 110/6-20 kV transformatoru uzstādītā jauda.

66. Jaudas uzturēšanas diferenciālais tarifs 110 kV transformatoru lietotāju grupai par 1 kW uzstādītās pārvades jaudas uzturēšanu tiek aprēķināts saskaņā ar šādu formulu:

$$T_{\text{jaud tran}} = P I_{\text{jaud tran}} / N_{\text{SSO}} + T_{\text{jaud lin}} + T_{\text{jaud kop}}, \text{ kur}$$

$T_{\text{jaud tran}}$ – diferenciālais tarifs par pārvades jaudas uzturēšanu un attīstīšanu 110 kV kopņu lietotāju grupas pārvades sistēmas lietotājiem [EUR/kW];

N_{SSO} – 110/6-20 kV transformatoru uzstādītā jauda pārvades sistēmas lietotājiem, kuru elektroietaišu piederības robeža ir 110/6-20 kV transformatora 6-20 kV pusē.

6. Pārvades tarifu noteikšanas procedūra

6.1. Tarifu projekta izstrādāšana un iesniegšana

67. Tarifu projektu pārvades sistēmas operators izstrādā saskaņā ar šo metodiku, ņemot vērā aprēķinātos atļautos ieņēmumus attiecībā uz pārvades sistēmas pakalpojumiem. Kopā ar tarifu projektu pārvades sistēmas operators iesniedz tarifu aprēķina projektā minēto tarifu aprēķinā iekļaujamo izmaksu pamatojumu un minēto izmaksu pamatojošos dokumentus saskaņā ar regulatora noteikumiem par tarifus veidojošo izmaksu pamatojumu. Tarifu projekts ietver:

67.1. pārvades tarifu atļauto ieņēmumu aprēķinu lietotāju grupām atkarībā no to elektroietaišu pieslēguma vietas pārvades sistēmai un to pamatojošām izmaksām;

67.2. elektroenerģijas pārvades pakalpojuma un jaudas uzturēšanas pakalpojuma diferenciātos tarifus pārvades sistēmas lietotāju grupām.

68. Pārvades sistēmas operators vienlaikus ar tarifu projektu var iesniegt regulatoram lūgumu atļaut pašam noteikt diferenciātos tarifus.

6.2. Tarifu projekta izvērtēšana

69. Tarifu projektu regulators izvērtē likumā “Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem” noteiktajos termiņos.

70. Regulators apstiprina, uzdod veikt tarifu pārrēķinu vai noraida diferenciātos tarifus, izvērtējot to pamatojošās izmaksas.

71. Tarifu projekta izvērtēšanas laikā pārvades sistēmas operators var iesniegt tarifu projekta labojumus un papildinājumus.

72. Noteiktie diferenciātie tarifi ir spēkā līdz jaunu diferenciāto tarifu noteikšanai.

73. Ja regulators ir devis atļauju atbilstoši Elektroenerģijas tirgus likuma 16.panta pirmajai daļai, pārvades sistēmas operators pats nosaka diferenciātos tarifus saskaņā ar metodiku, ievērojot šādu kārtību:

73.1. pārvades sistēmas operators publicē diferencētos tarifus oficiālajā izdevumā “Latvijas Vēstnesis”, un tie stājas spēkā pārvades sistēmas operatora noteiktajā dienā, bet ne ātrāk kā trīsdesmitajā dienā pēc to publicēšanas;

73.2. vienlaicīgi pārvades sistēmas operators iesniedz regulatoram pamatojumu jauniem diferencētajiem tarifiem un informāciju par iepriekšējā perioda faktiskajiem ieņēmumiem un faktiskajām izmaksām, un jauno diferencēto tarifu prognozētajiem datiem, kā arī salīdzinājuma tabulas, kurās norādītas lietotāju struktūras izmaiņas, un citus dokumentus, kuri pamato jauno diferencēto tarifu nepieciešamību;

73.3. regulators 21 dienas laikā pēc diferencēto tarifu saņemšanas izvērtē:

73.3.1. iesniegto diferencēto tarifu atbilstību metodikai;

73.3.2. iesniegto diferencēto tarifu ekonomisko pamatojumu;

73.4. ja regulators 21 dienas laikā pēc diferencēto tarifu saņemšanas nav pieņēmis lēmumu par iesniegto diferencēto tarifu neatbilstību metodikas prasībām vai nav noraidījis diferencēto tarifu ekonomisko pamatojumu, tad diferencētie tarifi stājas spēkā pārvades sistēmas operatora noteiktajā laikā;

73.5. ja regulators 21 dienas laikā pēc diferencēto tarifu saņemšanas pieņem lēmumu par iesniegto diferencēto tarifu neatbilstību metodikas prasībām vai noraida diferencēto tarifu ekonomisko pamatojumu, tad diferencētie tarifi nestājas spēkā pārvades sistēmas operatora noteiktajā laikā. Pieņemto lēmumu regulators septiņu dienu laikā pēc lēmuma pieņemšanas nosūta pārvades sistēmas operatoram un oficiālajā izdevumā “Latvijas Vēstnesis” publicē paziņojumu par pieņemto lēmumu, kurā atsauc diferencēto tarifu spēkā stāšanos.

7. Noslēguma jautājumi

74. Šīs metodikas 15., 26. un 27.punkts stājas spēkā 2021.gada 1.janvārī. Līdz 2020.gada 31.decembrim kapitāla izmaksas aprēķina saskaņā ar Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2015.gada 26.februāra lēmumu Nr.1/6 “Elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodika” (Latvijas Vēstnesis, 2015, 41.nr.).

75. Ja pēc šīs metodikas 15., 26. un 27.punkta spēkā stāšanās pārvades sistēmas operators elektroenerģijas pārvades pakalpojuma sniegšanai izmanto no elektroenerģijas sistēmas īpašnieka nomātus aktīvus un tas rada izmaksas, kas pārsniedz tarifu aprēķinā paredzētās pārvades sistēmas kapitāla izmaksas, šo izmaksu starpību pilnā apmērā iekļauj regulatīvajā kontā.

76. Pārvades sistēmas operators var lūgt regulatoram atļauju izmantot pārslodzes ieņēmumus elektroenerģijas pārvades pakalpojuma izmaksu segšanai, lai nodrošinātu pārvades tarifu rentabilitāti līdz 2020.gada 31.decembrim.

77. Atzīt par spēku zaudējušu Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijas 2015.gada 26.februāra lēmumu Nr.1/6 “Elektroenerģijas pārvades sistēmas pakalpojumu tarifu aprēķināšanas metodika” (Latvijas Vēstnesis, 2015, 41.nr.).

78. Metodika stājas spēkā nākamajā dienā pēc tās publicēšanas oficiālajā izdevumā “Latvijas Vēstnesis”.

Priekšsēdētājs

R. Irklis